

Sygn. akt II Cz 31/14

POSTANOWIENIE

Dnia 18 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy II Wydział Cywilny - Odwoławczy

w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Irena Dobosiewicz

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2014 roku, w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: **Wspólnoty Mieszkaniowej (...) M. (...)**

przeciwko: **M. A. i K. A.**

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanych na postanowienie Sądu Rejonowego w Inowrocławiu z dnia 19 listopada 2013 roku, sygn. akt I C 182/11

postanawia:

zmienić zaskarżone postanowienie i zwolnić pozwanych w połowie od opłaty od apelacji.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. akt II Cz 31/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 19 listopada 2013 roku Sąd Rejonowy w Inowrocławiu oddalił wniosek pozwanych o zwolnienie od kosztów sądowych w postaci opłaty od apelacji.

Sąd w uzasadnieniu wskazał, iż pozwani wraz ze złożoną apelacją wnieśli o zwolnienie od kosztów sądowych - opłaty od apelacji. Ze złożonego oświadczenia o stanie rodzinnym i dochodach i majątku wynika, że pozwani pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym oraz utrzymują się z zasiłku rehabilitacyjnego (który otrzymuje M. A.) w wysokości 1400 zł miesięcznie. Ponadto nie posiadają innego majątku ani oszczędności.

Sąd wskazał, iż zgodnie z art. 100 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U.10. nr 90 poz. 594 ze zm) sąd może zwolnić stronę od kosztów sądowych w całości. Natomiast zgodnie z art. 101 ust. 1 i 2 ustawy Sąd może zwolnić stronę od kosztów sądowych w części.

W ocenie Sądu Rejonowego opłatę od apelacji w niniejszej sprawie, ustalona na kwotę 310 zł pozwani są w stanie uiścić bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny. Sąd zaznaczył, iż owszem otrzymywane świadczenie jest niezbyt wysokie, to jednak stałe, a ponadto postępowanie toczy się od 2010 roku, a w tym czasie pozwani mogli poczynić oszczędności na potrzebę toczącego się postępowania.

Dlatego Sąd wniosek oddalił na podstawie art. 102 ust. 1 ustawy a contrario.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyli pozwani, zaskarżając postanowienie w całości.

Skarżący wskazali, iż Sąd błędnie ustalił sytuację majątkową pozwanych i pominął okoliczność, że jedynym źródłem utrzymania rodziny jest świadczenie rehabilitacyjne, a ponadto, iż świadczenie to należne jest w związku z poważnym wypadkiem jakiemu uległ pozwany.

Ponadto skarżący zarzucili Sądowi błędną wykładnię art. 100 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i przyjęcie, że sytuacja majątkowa pozwanych nie uzasadnia zwolnienia ich od kosztów opłaty od apelacji.

W konkluzji skarżący wnieśli o zmianę zaskarżonego postanowienia i zwolnienie pozwanych od opłaty od apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie w części jest zasadne.

Na wstępie rozważań należy zaznaczyć, iż pozwani w swoim oświadczeniu o stanie rodzinnym i majątkowym nie wskazali czy i w jakiej wysokości ponoszą miesięczne wydatki. Wskazali jedynie, iż pozwany M. A. otrzymuje zasiłek rehabilitacyjny w kwocie 1400 zł. Wobec tak sformułowanej treści wniosku niemożliwym staje się analiza sytuacji majątkowej pozwanych w zakresie ponoszonych miesięcznych wydatków, a w konsekwencji Sąd nie ma w istocie możliwości weryfikacji prawdziwości twierdzeń pozwanych, iż nie są oni w stanie ponieść bez uszczerbku dla swojego utrzymania kwoty 310 zł tytułem opłaty od apelacji.

Mimo tego braku Sąd Okręgowy zauważa, że Sąd Rejonowy nie dokonał właściwej oceny sytuacji majątkowej pozwanych w kontekście art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz.1398). Zgodnie z powyższym przepisem, zwolnienia od kosztów sądowych może domagać się osoba, która złoży oświadczenie, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Należy zauważyć, że instytucja zwolnienia od kosztów sądowych ma w prawie polskim charakter wyjątkowy. Intencją ustawodawcy było, aby traktowano ją jako wyjątek od zasady samofinansowania przez strony procesu lub postępowania nieprocesowego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984 r., II Cz 104/84, nie publikowane). Instytucja ta stanowi w istocie pomoc Państwa dla osób, które z uwagi na ich sytuację materialną nie mogą uiścić kosztów sądowych bez wywołania uszczerbku w koniecznych kosztach utrzymania siebie i rodziny.

Należy wskazać, iż ubiegający się o taką pomoc powinien poczynić oszczędności we własnych wydatkach do granic utrzymania koniecznego siebie i rodziny. Dopiero gdyby poczynione w ten sposób oszczędności okazały się niewystarczające – może zwrócić się o pomoc Państwa. Oceniając czy w danej sprawie spełniona została przesłanka określona w art. 102 ust. 1 ustawy, należy mieć przy tym na uwadze nie tyle zdolność strony do pokrycia kosztów sądowych z jednomiesięcznych dochodów, lecz możliwość ich zgromadzenia w dłuższym okresie czasu.

Analizując całokształt okoliczności sprawy Sąd Okręgowy uznaje, iż pozwani nie są w stanie ponieść w całości kosztów sądowych w postaci opłaty od apelacji. Świadczenie rehabilitacyjne jakie pozwany otrzymuje w związku z wypadkiem jakiemu uległ stanowi jedyny dochód pozwanych. Kwota otrzymywana przez pozwanych nie jest wygórowana, na co zresztą zwracał uwagę Sąd Rejonowy, to jednak należy uznać, iż stały i regularny dochód pozwalał pozwany na poczynienie choćby drobnych oszczędności mających na celu zabezpieczenie ewentualnych kosztów toczącego się od 2010 roku postępowania. Tym bardziej, iż pozwani nie wykazali jakichkolwiek obciążeń w swoim oświadczeniu, na co zwracał uwagę Sąd Okręgowy na wstępie rozważań.

Wobec tego przyjąć należy, że pozwani mogli na przestrzeni czasu trwania postępowania poczynić przynajmniej oszczędności na pokrycie połowy opłaty od apelacji.

Podkreślenia wymaga również, iż koszty sądowe mają taki sam priorytet jak inne wydatki czynione przez stronę. Poza tym należy zauważyć, że obowiązek ponoszenia kosztów sądowych nie spoczywa jedynie na osobach zamożnych. Każda osoba, realizująca swoje prawa na drodze sądowej powinna zgromadzić odpowiednie środki finansowe na jej

prowadzenie. Jedynie wówczas, gdy nie jest w stanie poczynić żadnych oszczędności bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania siebie i rodziny, może liczyć na pomoc państwa.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy zaskarżone postanowienie zmienił na mocy art.101 par.1 ustawy o kosztach sądowych/.../ w zw. z art. 386 par.1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

Na oryginale właściwe podpisy